

<https://www.biodiversitylibrary.org/>

**Bref och skrivelser af och till Carl von Linné med
understöd af Svenska staten utgifna af Upsala
universitet. Afd. 1, del 1-8, Afd. 2, del 1**

Stockholm, Aktiebolaget Ljus, 1907-22

<https://www.biodiversitylibrary.org/bibliography/26471>

Afd.2:del 1 (1916): <https://www.biodiversitylibrary.org/item/68622>

Page(s): Illustration, Title Page, Text, Text, Page 269, Page 270, Page 271, Page 272, Page 273, Page 274, Page 275, Page 276, Page 277

Holding Institution: University of Toronto - Gerstein Science
Information Centre

Sponsored by: University of Toronto

Generated 19 May 2025 4:30 AM

<https://www.biodiversitylibrary.org/pdf4/1806657i00068622.pdf>

BREF OCH SKRIFVELSER

AF OCH TILL

CARL VON LINNÉ

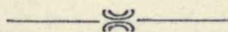
ANDRA AFDELNINGEN
UTLÄNDSKA BREFVÄXLINGEN

DEL 1
ADANSON—BRÜNNICH

UTGIFVEN OCH MED UPPLYSANDE NOTER FÖRSEDD

AF

J. M. HULTH.

UPSALA

A.-B. AKADEMISKA BOKHANDELN

BERLIN

R. FRIEDLÄNDER & SOHN

I KOMMISSION

144592
3 | 12 | 17

QH

44

LL8

ser. 2

v. 1

UPSALA 1916

AKADEMISKA BOKTRYCKERIET

EDV. BERLING.

Innehåll.

Bref till och från nedanstående:

	Sid.
Adanson, Michel	1
Agnethler, Michael Gottlieb	6
Allamand, Frederik	7
Allioni, Carlo	19
Amman, Johann	50
Amoureux, Pierre Joseph	67
Andrew, John	68
Angerville, Louis François Augier d'	70
Antivari, Christopher Theodor von	74
Arduino, Pietro	76
Ascanius, Peder	94
Aymen, Jean Baptiste	107
Bailly, Jean Sylvain	135
Baldinger, Ernst Gottfried	137
Balfour, John, & Co.	142
Baltimore, Frederick Calvert, lord	142
Banks, Sir Joseph	150
Barnades, Miguel	152
Barrère, Pierre	158
Bartels, Peter	164
Barthélemy, François, Marquis de	165
Bartram, John	165
Bartsch, Johann	168
Bassi, Ferdinando	226
Bassi, Joh. Bapt.	240
Baster, Job	241
Batigne, Paul	252
Bauder, Johann Friedrich	253
Beckmann, Johann	254
Behnisch, C. F.	269
Bergen, Carl August von	269

Te salutatur filius plurimum
 vale et me ut facis, porro ama
 Upsal. 1770
 d. 26 januarii

Utanskrift:

Viro Celeberrimo
D^{no} Io. Beckman
Professori Goettingensi clarissimo
frijbr. Göttingen.
Franco Hannover [annan stil].

Sigill IX (enligt TH. M. FRIES ej förut anträffadt på något bref); rött lack.

På brefvet har Beckmann antecknat:

Accepi d. 24 Febr. 70.

Originalen tillhör Herr J. BORNMÜLLER i Weimar, hvilken haft den stora vänligheten, dels att 1909 låna det till Upsala för afskrift af TH. M. FRIES, dels att 1916 för kollationeringen ombesörja en fotografisk kopia af brefvet.

¹ NOEL JOSEPH VON NECKER (se Afd. I: D. 3, s. 261, not 8), *Deliciae gallo-belgicae sylvestres, seu tractatus generalis plantarum gallo-belgicarum . . .* (Argentorati 1768).

² Redan följande år utgaf Linné en dissertation: *Fundamenta testaceologie* med ADOLF MURRAY som respondent. Beckmann tryckte om den 1772 med titel: *Terminologia conchyliologie*.

BEHNISCH, C. F.

Preussisk legationssekreterare i Stockholm. I bref på latin från Stockholm af den 6 Nov. 1765 anhåller han för en baron Massows räkning om en ny sändning frön af *Linum perenne*, om hvars naturhistoria han äfven utbeder sig närmare upplysningar,

BERGEN, CARL AUGUST von.

Professor först i botanik och anatomi, sedan i patologi och terapi i sin födelsestad Frankfurt an der Oder. Född 1704, död 1759.

Viro Excellentissimo Experientissimo

Domino

CAROLO LINNAEO

Botanices Professori in Vniversitate

Upsaliensi Celeberrimo

S. P. D.

Carolus Augustus à Bergen.

Vix aliquot dies elapsi sunt, cum Vir Celeb. D. D. Gesner¹ Archiater Serenissimae Domus Wurtembergicae Berolino litteras humanitate plenas ad me dederit, Tuo nomine sciscitans an D. D. Gleditsch², systematis Tui contra Siegesbeckium strenuus defensor, hic forsán commoretur? simulque rogans, ut ex horti nostri Academici supellectile plantarum indigenarum semina colligerem, propediem ab Ipso Tibi mittenda. Ego vero veritus, ne posthaec calva sit, quam saepius exoptavi, scribendi occasio, hanc ipsam ex manibus meis eripi non patiar, quin Tibi observantiam meam, inserviendique studium, et quam valdopere commercii Tui sim avidus, praesentibus hisce declararem. Nihil imposterum mihi antiquius, nihil mihi prius erit, quam Te, Vir Celeberrime, quem totus orbis Botanicus ceu incomparabilem heroem suspicit et veneratur, eorum quae nostra tellus, quae et hortus noster profert, modo transmittendi occasionem declares, quam paratissime participem reddere. Accipe ergo pauca quaedam semina, plura, imo stolones et integras plantas opportuniori anni tempestate expecta. Scriptis Tuis doctissimis, ex quibus Hortum Cliffortianum ex liberalitate Illustris Editoris, Systema naturae, Classes, Genera, Criticam et Fundamenta botanica possideo, supra modum delector, iisque legendis horas a professione et praxi mea vacuas consumo, cum hoc scientiae genere nihil inveniam, quod Tuis plus quam ferrea constantia exhaustis laboribus comparandum sit. Methodum sexualem utcunque aequè commodam, ne dicam commodiorem reliquis hactenus notis, nondum doceo, partim quod parvus sit studiosorum numerus, partim etiam quod plerique horum lucro clinico quam ocyssime faciendo inhiantes per compendium ament instrui. Praegnantio rem vero rationem non aliam novi nisi tenuitatem Florae et horti nostri, generum Tuorum divitiis neutiquam respondentis. Interea amicus noster D. D. Gleditsch ejus rei periculum fecit, cui etiam in his fortunam fautricem voveo. Dissertationes meas, aliorum quoque, nec non scripta medica ab aliquot annis hic edita, dum-

modo, quid quaeras, intellexerim, lubenter mittenda promitto. Pro quibus omnibus, si qua data occasione in supplementum mutui adjutorii, quod eruditi e longinquo se salutantes, utcunque ceu honestum admittunt, Musam Cliffortianam, vel quod magis arrideret Floram Lapponicam benevole mihi transmittere velles, ad quaevis officiorum genera me ipso paratiorem habebis neminem. Vale. dab. Francofurti ad Viadrum d. 24 Jun. 1743.

Utanskrift:

*A Monsieur
Monsieur Linnaeus
Docteur et Professeur en
Medicine Ordinaire tres
Celebré*

*à
Upsal.*

Linn. Soc., Vol. I: 518—519.

¹ JOHANN ALBRECHT GESNER, född 1694, död 1760.

² JOHANN GOTTLIEB GLEDITSCH, so Afd. I: D. 2, s. 96, not 6.

177.

Viro Excellentissimo et Experientissimo

Domino

Carolo Linnaeo

S. P. D.

Carolus Augustus à Bergen.

Octo circiter menses elapsi sunt ex quo Tibi, Vir celeberrime, fasciculum Dissertationum aliaque typis impressa transmisi, ex eo tamen tempore non mihi innotuit haec mea ad manus tuas pervenisse, donec paucos ante dies invitus comperi fasciculum per integram hiemem Sedinii hibernasse. Spero autem mercatorem accepta reddidisse, et laetabor si quaedam inveneris quae non prorsus displicuerint. Licentiam ut spero non male interpretaberis quod aliquos nuper auctores botanicos ex tenui suppellectili mea suggererim, quos an studio, an forte fortuna in Bibliotheca tua omiseris plane ignoro. Novorum litterariorum supra modum feraces hic non sumus, quare potius novissimas commercii litterarii phylaras iterum fasciculo adjeci, ut quidquid in Germania peragatur uno obtutu legere possis, in quo vero an recte faciam nec ne ex Te scire mihi

pergratum erit. In physicis phaenomena electricitatis omnium curiosorum ore perferuntur, aetatis vero erit detegere an res sit merae curiositatis an vero influxum habeat in vitam communem. Viduata propemodum est facultas nostra dum nuper seniore nostrum D. A. O. Goelicke¹ amisimus, in cujus locum cum ego vi consuetudinis hic receptae succedam, D. D. Cartheuser² sine dubio imposterum vices meas in anatomicis & botanicis supplebit, utcumque nondum constet an hortus academicus meae relinquatur curae nec ne? Cui, ne hoc prefiscine dicam, an digne praefuerim Tibi dijudicandum relinquo, quum ante triennium hortus nondum aleret plantam quam primae classi merito inserere possem. Quod reliquum est vicissim de felicissimo Tuae cum mea patria connubio gratulari nobis possumus, quod, quam latissimum in privatorum commoda influxum habeat vel ex praesenti velim occasione discas, qua Tibi hasce litteras secure non tradi solum, sed et toti imposterum nostro commercio litterario prospectum esse novi, dummodo eodem desiderio flagras mea, sicut ego tua exosculari. Tandem quoque accipe Catalogum Horti Academici³, dudum quidem promissum, sed propter alia et professoralia & clinica negotia hactenus neglectum, quem ut in meis, si erravi, corrigas, pro tua in me amicitia expecto, imo efflagito. Vale. Scrib. Francof. ad Viadr. d. 15 Jul. 1744.

Linn. Soc., Vol. I: 520—521.

¹ ANDREAS OTTOMAR GOELICKE, professor i praktisk medicin vid universitetet i Frankfurt an der Oder, född 1670, död 1744.

² JOHANN FRIEDRICH CARTHEUSER, se Afd. I: D. 4, s. 54, not 7.

³ Titeln på detta von Bergens arbete är: *Catalogus stirpium indigenarum aequae ac exterarum quas hortus medicus Academiae Viadrinae complectitur* . . . (Francof. a/V 1744).

178.

Viro Excellentissimo
 Experientissimo Celeberrimo
 Domino
 Carolo Linnaeo
 S.

Carolus Augustus à Bergen.

Improvisam occasionem praesentes has litteras, una cum inclusis scriptis academicis hujus loci ad Te exarandi ambabus manibus lubens arripio, partim ut meae in Te observantiae novum aliquod exstet testi-

monium, partim ut rescirem an meus fasciculus ante biennium jam missus ad manus tuas pervenerit nec ne? nescio enim cujus culpa factum sit quod commercium litterarium vix inter nos institutum protinus adeo abruptum fuerit, ut litteras tuas inspicere rarius longe mihi sit quam Indiae remotissimas belluas videre.

Scias enim velim me his nundinis vidisse rhinocerotem feminam vivam, belluam scil. [?] quae generici characteris intuitu plane non convenit cum elephanto sed quam potius suem lacustrem et scil. [?] masculum, porcum lacustrem sui generis nominarem, adeo enim uliginosa amat loca, ut sint qui hoc animal amphibiiis adnumerent¹. Pro transmissis scriptis expeto mihi tuas Vir doctissime, Dissertationes Academicas quas nuper et ab eo tempore quo cathedram ornas academicas edidisti, his quoque si floram Lapponicam (Suecicam enim possideo) vel Musam Cliffortianam addere digneris rem facies mihi gratissimam, quam omni officiorum genere demereri studebo. Si quaedam ergo parata habes quae transmissioni destinasti poteris ea tuto concedere Dom. Iansono civi nostrae urbis, conterraneo tuo, qui mihi promisit se operam daturum, ut quae ipsi pro me concederentur certo ad manus meas pervenirent. Vale interim Patriae decus, Vir doctissime et me amare perge. dab. Francofurti ad Viadrum d. 9 Aug. 1746.

Linn. Soc., Vol. I: 522—523.

¹ Först i 1748 års uppl. af *Systema naturæ* uppställde Linné noshörningen som särskildt släkte, skildt från elefanten.

179.

Viro Illustri
DD. CAR. AUG. a BERGEN
Professori celeberrimo

S. pl. d.
Car. Linnæus.

Hodie accepi munus tuum e variis curiosis opusculis una cum literis d. 9 augusti exaratis.

Tu mei memor vivis, licet meas nec accipis literas nec munuscula.

Doleo quod non acceperis literas, quas scripsi primo vere.

Hac æstate Historiæ naturalis causa 250 milliaria suecica emensus sum per provinciam Westrogothiæ et littora maris occidentalis.

multa ibi legi curiosa, quæ edam suetice, uti antehac iter Gotlandicum & suecicum [!] ¹.

Flora Zeylanica propediem prælum subibit ², quæ continet plantas omnes a Beato Paulo Hermanno in Zeylona lectas, redactas ad certa genera cum varietatibus et veris synonymis, videbis quod non vidisti in Asiaticis plantis. plantas ipsas ab Hermanno lectas ad manus habeo.

Gratissima sunt quæ de Rhinocerote mones, ego animal numquam vidi; si vidissem non ita errassem; qui ante me viderunt non oculatiores in eo fuere; Duglassi descriptionem novam non vidi, raro enim ad nos libri anglici advehuntur.

fac ut per tuos oculos videam hoc genus. des quæso mihi characterem pro nova systematis editione, describas mihi præsertim dentes, mammas &c: tua fide et tuo nomine genus constituam; si Tu non velis, nec miraberis me præstantiorem dare non potuisse.

misi hodie cum nave Holmiam dissertationes de Horto academico, Museo principis, Plantis Burseri, Acrostico, Anandria, Musam cliff. quas cito conedere licuit. Tu æqui bonique consulas; et quæ sunt levidensia amicis oculis intueare, nec succenseas viro ad remotissimas regiones delato, ad quas vix fama eruditorum pervenit, multo minus docta et limata opera, nisi casu et fortuito. deinde scias nimis multa esse quæ me quotidie distrahunt, ut nequeam meas cogitationes limare et polire quemadmodum deceat; dissertationes enim apud nos conscribimus uno die, altero imprimimus, quod et facile videbis me tacente.

Quæso ad D^{um} Gleditschium mittas Dissertationes in quibus ejus nomen adposui; cum mihi vix alia occasio mittendi succurrat.

Valeas et floreas. Dabam Upsaliæ 1746 d. 29 septembris.

Utanskrift:

*Viro Experientissimo &
Celeberrimo*

*Dⁿ. D: Carolo Aug: a Bergen
Professori Medico*

Francfurt

ad Wiadrum.

frijbr.

Sigill bortklippt.

Originallet tillhör Kungliga Biblioteket i Berlin, hvarest utg. afskref det 1906. För kollationeringen har Biblioteket benäget öfversänt en fotografisk kopia af brevet.

¹ suecicum måste vara felskrifning för oelandicum.

² *Flora Zeylanica* utkom 1747.

180.

Viro Illustri et Excellentissimo

Domino Carolo Linnaeo

Professori longe celeberrimo

S. P. D.

Carolus Augustus à Bergen.

Eadem occasione qua nuperrimas tuas, mihique gratissimas, die XXIX Sept. a. p. exaratas, accepi, eadem prorsus nunc has mitto responsorias. Et ni sane iniquae petitionis censuram subirem, optarem profecto, bonum istum virum, qui praesentes adfert, suis diutius detineri litibus, modo tuis quotannis suavissimis litteris gaudere possim; quas autem primo vere scriptas mones, nunquam accepi. Itinera tua licet vestro idiomate scripta gratissima mihi forent munera, quod et de Flora Zeylanica intellectum volo, si ita Tibi visum fuerit. Rhinocerotem licet viderim, non eo animo contemplatus sum ut animalis descriptionem publicarem, probe conscius, quam curta mihi in Scientia naturali supellex sit, nihilo minus nuperrima tua mihi stimulo fuere, ut qualiacunque mea observata occasione Sermonis Academici in lucem ederem¹. Tui nunc erit judicare, an quicquam pro determinando genere eruere valeas. Figuram animalis Berolini factam archetypum accurate representantem adposui ratus hoc ipsum Tibi non ingratum fore. Douglasii scriptum autem nunquam vidi. Selectissimas tuas Dissertationes avide perlegi, pro quibus atque imprimis Musa Cliffortiana grates Tibi persolvo in perpetuum duraturas.

Nunc iterum mitto Dissertationes quasdam nostrae et aliarum Germaniae Academiarum pro quibus si revertente iterum Iansonio Dissert. tuam *de Ficu* nec non adhuc semel *Hortum Upsaliensem*. Dissert. Dn. Groenvald² *de argentifodinis Salanae*[!] Upsal. 1725 habitam mihi certo promittere possem, multis nominibus Tibi me obstrictum pollicerer. Imo si forsán Lorizen Wolff, *Norigia illustrata*³, nec non Christian. Steinkühe (litteris initialibus C. S. K. H. D) *Topographia Norvegiae*, Haffniae impressa⁴, apud vos prostaret, quanti constarent Iansonius pro me lubentissime solvet. Tandem si conchyliorum, petrefactorum et mineralium Septentrionalium exemplaria in duplo possides et superfluum copiam facere digneris, ego, quae nostra fert tellus naturae producta certo certius communicaturus sum. Dn. Gleditschio tuas misi dissertationes sed mihi hactenus nondum respondit.

Vale et fave. dab. Francof. ad Viadrum die XVI. Martii. 1747.

Linn. Soc., Vol. I: 524—525.

¹ *Oratio de Rhinocerote* (Francof. a/V. 1746).

² AND. GRÖNWALL, *Argentifodinæ et urbis Salanæ succincta delineatio* (Diss. Ups. 1725, 4:o).

³ JENS LAURITZSON WOLFF, *Norrigia illustrata* . . . (Khvn 1651).

⁴ [PET. CLAÜSSÖN,] *Topographia Norwegiæ. D. i. Eigentliche Beschreibung des Königreichs Norwegen* . . . *Aus dem Dänischen übers. von C. S. K. H. D.* [o: Christoph. Steinkuhl] (U. o. 1685). (Enligt Deutsches Anonymen-Lex. 1501—1850. Bd 4.)

181.

Viro Excellentissimo Experientissimo

Domino Carolo Linnaeo

Sacr. Maj. Suec. Archiatro et Professore

Medicinae in Upsaliensi Academia

Primario, Celeberrimo

S. P. D.

Carolus Augustus de Bergen.

Quam a longo tempore et saepius frustra quaesivi occasionem istud nostrum commercium litterarium, quo me quondam besti, iterum renovandi, hanc forte fortuna inveni, comparata notitia mercatoris cujusdam Sedinensis Toörnicks nomine, qui quotannis naves suas Holmiam mittit, quique, qua est erga me humanitate, se curaturum promisit, ut litterae meae ad manus Tuas pervenirent. Periculum itaque facturum, mitto Tibi Vir Excellentissime nova quaedam litteraria, et ex iis nonnulla, quae me auctorem habent, inter alia diu promissam Floram Francofurtanam¹, quam quidem novi mendis scatere plurimis, sed cujus excusationem a Te ut spero impetravero, si perpendis, libellum Ienae esse impressum, meque propter absentiam ultimam ipsi limam apponere haud potuisse. Parata jam habeo supplementa et emendationes quasdam praelo brevi committendas, quas suo tempore transmittam. Vitio quoque mihi vertitur quod plantas culturae admiserim, quod ipsum tamen in gratiam tyronum feci, qui non solum campos sylvasque sed saepe hortos suburbanos ingrediuntur. Rigidum expertus sum censorem in diario novissimo Lipsiensi, cui nomen est: Commentarii ad historiam naturalem et medicinam¹. Saepe non tam mea, quam Tua, quae secutus sum impugnat theoremata. Sed nihil magis abhorreo quam controversias inter eruditos, adeoque incassum expectabit defensionem censor. Video praeterea viros in arte summos et

coryphaeos ab istiusmodi cavillationibus immunes haud esse, quod quippe et Tibi Vir celeberrime cum certo quodam Hungero Popovitz qui historiam maris idiomate germanico evulgavit, contigisse recorder². Molem praesentis fasciculi auxi adjectis dissertationibus quibusdam tam meis quam Dn. Cartheuseri, de quibus omnibus ut mihi libere iudicium perscribas tuum, est quod enixe rogo. Philosophiae tuae Botanicae si unum a Te impetravero exemplar donum erit gratissimum. Ex diario Dn. Kaästneri, Hamburgisch: Magazin vidi vestrae Societatis Regiae impensis missos quosdam esse socios in Syriam et Ægyptum excolendae historiae naturalis caussa, quod egregium institutum omnes qui Physicam et Historiam naturae cūrae cordique habent maximopere laetantur³. Responsorias tuas, si quando per continuos labores quibus distraheris, licet, eadem occasione expecto meque veteriori Tuo favori ac amicitiae commendo. Vale. scrib. Francofurti ad Viadrum d. 10 Martii MDCCLII.

Linn. Soc., Vol. I: 526—527.

¹ *Flora Francofurtana methodo facili elaborata . . .* (Francof. a/V 1750). Den är recenserad i Commentarii de rebus in scientia naturali et medicina gestis, Vol. I: 1, Lips. 1752, s. 102—106.

² JOHANN SIGMUND VALENTIN POWOWITSCH (född i Steiermark 1705, professor i Wien, död 1774), *Untersuchungen vom Meere . . .* (Frankf. u. Leipz. 1750). S. 351—398 kritiserar han skarpt Linnés vetenskapliga metod.

³ Föranledes väl af, att i Hamburgisches Magazin, Bd 7, 1751, s. 160—202 förekommer en tysk öfversättning af HASSELQVISTS (här kallad Hasselgeist) bref till Linné angående resan i Egypten och Palestina.

BERNSTORFF, JOHAN HARTVIG ERNST.

Dansk utrikesminister, född 1712 i Hannover, död 1772 i Hamburg. Han och grefve A. G. MOLTKE voro högsta styresmän hemma i Danmark för den danska vetenskapliga expeditionen till Egypten och Arabien 1761—1763, i hvilken bl. a. äfven Linnés lärjunge svensken PEHR FORSSKÅL (se Afd. I: D. 6, s. 110 och följande) deltog.